

I Zasady oceniania i sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

1. Ocenianie ma charakter systematyczny i wieloaspektowy.
2. Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności: odpowiedzi ustne (obejmujące zakres trzech ostatnich zagadnień), prace pisemne, prace klasowe / sprawdziany (zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem, obejmujące większą niż trzy zagadnienia partię materiału i trwające ponad pół godziny), testy sprawdzające (wiadomości i umiejętności), kartkówki (pisemna forma sprawdzająca znajomość trzech ostatnich zagadnień bez obowiązku wcześniejszego zapowiadania), samodzielnie opracowany materiał (np. referat, elementy wykładu, prezentacja multimedialna, projekt, itp.), aktywność na lekcji i inne (np. udział w konkursach).
3. Ocena jest jawna i (na prośbę ucznia lub rodzica) szczegółowo uzasadniona.
4. Szczegółowe zasady obowiązujące przy zastosowaniu ustalonych form sprawdzania wiedzy i umiejętności oraz tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej określa Statut Szkoły.

II Ogólne założenia edukacyjne i cele programowe:

1. Znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych.
2. Planowanie i przeprowadzanie obserwacji oraz doświadczeń; wnioskowanie w oparciu o ich wyniki.
3. Posługiwanie się informacjami pochodzącymi z analizy materiałów źródłowych.
4. Rozumowanie i zastosowanie zdobytej wiedzy do rozwiązywania problemów biologicznych.
5. Znajomość uwarunkowań zdrowia człowieka.
6. Postawa wobec przyrody i środowiska.

III. Wymagania edukacyjne:

1. Genetyka:

Ocena dopuszczająca:

Uczeń:

- wymienia elementy budujące DNA, wskazuje miejsce jego występowania oraz przedstawia rolę DNA jako nośnika informacji genetycznej,
- podaje liczbę chromosomów w komórkach somatycznych i płciowych człowieka,
- wymienia nazwy podziałów komórkowych,
- definiuje pojęcia: gen, genotyp, fenotyp, allel, homozygota, heterozygota, dominacja, recesywność,
- zapisuje genotypy homozygot i heterozygoty,

- za pomocą symboli zapisuje chromosomy płci kobiety i mężczyzny,
- rozpoznaje grupy krwi, obecność lub brak czynnika Rh na podstawie zapisanych genotypów,
- definiuje pojęcie mutacja, wymienia przyczyny ich występowania, podaje przykłady chorób wywołanych mutacjami.

Ocena dostateczna:

wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:

Uczeń:

- przedstawia budowę nukleotydu,
- definiuje pojęcia: chromosomy homologiczne, komórki diploidalne i haploidalne,
- wskazuje miejsca zachodzenia mitozy i mejozy w organizmie człowieka,
- rozwiązuje krzyżówki przedstawiające dziedziczenie jednogenowe,
- przedstawia sposób dziedziczenia płci u człowieka,
- omawia sposób dziedziczenia grup krwi i czynnika Rh,
- rozróżnia mutacje genowe i chromosomowe oraz choroby wywołane mutacjami genowymi i chromosomowymi.

Ocena dobra:

wymagania na ocenę dostateczną oraz:

Uczeń:

- wyjaśnia zasadę komplementarności nici DNA oraz budowę chromatyny,
- opisuje budowę chromosomu,
- omawia znaczenie mitozy, mejozy,
- przedstawia nowotwory jako skutek niekontrolowanych podziałów komórkowych oraz przedstawia czynniki sprzyjające ich rozwojowi (niewłaściwa dieta, składniki dymu tytoniowego, niewłaściwy tryb życia, promieniowanie UV, promieniowanie X, zanieczyszczenia środowiska, wirus HPV),
- omawia pierwsze prawo Mendla,
- wykonuje krzyżówkę genetyczną przedstawiającą dziedziczenie grup krwi,
- przedstawia mechanizm dziedziczenia mukowiscydozy.

Ocena bardzo dobra:

wymagania na ocenę dobrą oraz:

Uczeń:

- wyjaśnia proces replikacji DNA
- wykazuje konieczność redukcji materiału genetycznego w komórkach macierzystych gamet,
- wykazuje różnice między mitozą a mejozą,
- interpretuje krzyżówki genetyczne,
- ustala grupy krwi rodziców, znając grupy krwi dzieci,
- wyjaśnia podłoże zespołu Downa.

Ocena celująca:**wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:**

Uczeń:

- wykazuje rolę replikacji w zachowaniu niezmienionej informacji genetycznej,
- wyjaśnia znaczenie rekombinacji genetycznej podczas mejozy,
- rozwiązuje nietypowe zadania genetyczne,
- wykazuje, że dziedziczenie czynnika Rh jest jednogenowe,
- uzasadnia, że mutacje są czynnikiem zmienności organizmów.

2. Ewolucja życia:**Ocena dopuszczająca:**

Uczeń:

- definiuje pojęcie „evolucja”,
- wymienia pośrednie i bezpośrednie dowody ewolucji,
- podaje przykłady doboru naturalnego i sztucznego.

Ocena dostateczna:**wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:**

Uczeń:

- omawia dowody ewolucji,
- wyjaśnia na przykładach na czym polega dobór naturalny i sztuczny.

Ocena dobra:**wymagania na ocenę dostateczną oraz:**

Uczeń:

- wskazuje różnicę pomiędzy doborem naturalnym i sztucznym,
- wykazuje podobieństwa i różnice pomiędzy człowiekiem a małpami człekokształtnymi.

Ocena bardzo dobra:**wymagania na ocenę dobrą oraz:**

Uczeń:

- analizuje dowody pośrednie i bezpośrednie ewolucji,
- analizuje przebieg ewolucji człowieka.

Ocena celująca:**wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:**

Uczeń:

- na podstawie różnych źródeł informacji omawia współczesne spojrzenie na ewolucję,
- dowodzi, że naczelną to ewolucyjną krewnię człowieka.

3. Ekologia:**Ocena dopuszczająca:**

Uczeń:

- na podstawie tablic/wycieczki terenowej rozpoznaje i nazywa żywe i nieożywione elementy ekosystemu (przedstawia składniki biotopu i biocenozy),

- definiuje pojęcia: osobnik, populacja, biocenoza, biotop, ekosystem, biom,
- podaje przykłady elementów ekosystemu,
- wymienia cechy populacji,
- wymienia oddziaływania antagonistyczne i nieantagonistyczne,
- podaje przykłady organizmów biorących udział w powyższych zależnościach,
- na podstawie ilustracji omawia piramidę ekologiczną przedstawiającą strukturę troficzną ekosystemu,
- rysuje proste łańcuchy pokarmowe,
- przyporządkowuje znane organizmy do poszczególnych ogniw łańcucha pokarmowego.

Ocena dostateczna:

wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:

Uczeń:

- identyfikuje siedlisko wybranego gatunku,
- opisuje cechy populacji,
- analizuje oddziaływania antagonistyczne: konkurencję wewnątrzgatunkową i międzygatunkową,
- analizuje oddziaływania nieantagonistyczne: mutualizm i komensalizm,
- rozróżnia producentów, konsumentów I-go i dalszych rzędów oraz destruentów,
- rysuje schemat prostej sieci pokarmowej.

Ocena dobra:

wymagania na ocenę dostateczną oraz:

Uczeń:

- omawia niszę i tolerancję ekologiczną wybranego gatunku,
- charakteryzuje przystosowania organizmów do drapieżnictwa, pasożytnictwa i roślinożerności,
- porównuje konkurencję wewnątrz- i zewnątrzgatunkową,
- określa warunki współpracy między gatunkami,
- przedstawia rolę poszczególnych ogniw łańcucha pokarmowego w obiegu materii i przepływie energii
- przedstawia zagrożenia dla środowiska przyrodniczego wynikające z działań człowieka, w tym z antropogenicznej zmiany klimatu, a także sposoby zwalczania tych zagrożeń.

Ocena bardzo dobra:

wymagania na ocenę dobrą oraz:

Uczeń:

- wykazuje zależność między czynnikami środowiska, a występowaniem w nim organizmów,
- przewiduje losy populacji na podstawie analizy piramidy wiekowej,
- ocenia znaczenie drapieżników, roślinożerców i pasożytów w przyrodzie,
- analizuje zależności pokarmowe w wybranym ekosystemie,

- interpretuje zależności między poziomem pokarmowym a biomasą i liczebnością populacji.

Ocena celująca:

wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:

Uczeń:

- przewiduje skutki, jakie dla ekosystemu przyniosłoby wyginięcie określonego ogniwa we wskazanej sieci pokarmowej.

4. Zagrożenia różnorodności biologicznej:

Ocena dopuszczająca:

Uczeń:

- przedstawia poziomy różnorodności biologicznej,
- wymienia przykłady działalności człowieka przyczyniające się do spadku bioróżnorodności,
- wymienia przykłady zasobów przyrody,
- określa cele ochrony przyrody,
- wymienia sposoby ochrony gatunkowej.

Ocena dostateczna:

wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:

Uczeń:

- identyfikuje rodzaje różnorodności biologicznej,
- wskazuje gatunki wymarłe jako przykład działalności człowieka,
- wymienia przykłady odnawialnych i nieodnawialnych zasobów przyrody,
- przedstawia wybrane formy ochrony przyrody w Polsce (parki narodowe, rezerваты przyrody, ochrona gatunkowa, pomniki przyrody) oraz uzasadnia konieczność ich stosowania dla zachowania gatunków i ekosystemów.

Ocena dobra:

wymagania na ocenę dostateczną oraz:

Uczeń:

- charakteryzuje poziomy bioróżnorodności,
- wyjaśnia, skąd biorą się gatunki „obce”,
- klasyfikuje zasoby przyrody na niewyczerpywalne i wyczerpywalne, podaje ich przykłady,
- omawia racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody,
- wykazuje różnicę między ochroną gatunkową ścisłą a częściową.

Ocena bardzo dobra:

wymagania na ocenę dobrą oraz:

Uczeń:

- omawia przyczyny i skutki spadku bioróżnorodności,
- analizuje wpływ człowieka na różnorodność biologiczną,
- wyjaśnia, czego dotyczy program Natura 2000,
- prezentuje wybrane przykłady czynnej ochrony przyrody w Polsce.

Ocena celująca:

wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:

Uczeń:

- analizuje przyczyny nagłego wymarcia gatunku,
- uzasadnia konieczność ochrony bioróżnorodności i podejmowania działań ochroniarskich w celu zachowania gatunków i ekosystemów.

IV. Uczeń jest zobowiązany być przygotowanym do każdej lekcji, sprawdzianu i kartkówki. Pojedyncza nieobecność na lekcji nie zwalnia ucznia z przygotowania się do zajęć, ma obowiązek uzupełnienia braków.